

של ממשלת ישראל. מי שירצה למנוע זאת, יצטרך להיות מוכן למאבק מדיני שעדיין לא היה כדוגמתו מאז קום המדינה — עם כל הסיכון הכרוך בכך.

אפשרות זו היתה, גם השבוע, חשובה לאין ערוך יותר מחלקת המריבה בתל-אביב.

כלנתריזם

ואלה חולדות

באחד החדרים של משרד-הדתות בירושלים, ישב השבוע גבר בשנות העמידה. ולראשו כיפה רקומה במלים "ליל טוב". בהתאם לתפקידו במשרד היה עליו לעסוק בכידוד הייצוא של תשמישי-קדושה. אבל רחמים כלנתר היה נרגש וכעוס מכדי שיוכל לספל במזוזות הקטנות ובשקיקי העפר של המקומות הקדושים, הנועדים לשיח בין יהודים תמימים בכל ארצות ה' פזורה.

כי שעה קלה לפני כן נתקל שוב רחמים כלנתר (64) בשמו, כשהוא מתנוסס בכות'רות העיתונים. החדשות קישרו את שמו עם מהפכת-החצר שבוצעה בעיריית באר-שבע (ראה עמודים 67). הקשר הישיר הי' יחידי של כלנתר לבאר-שבע הצטמצם בכך, שסמוך לשכונת הבוכרים בירושלים, בה הוא מתגורר, נמצא רחוב הנושא את שמה של בירת הנגב. אבל שבו של רחמים כלנתר נקשר בכל זאת, בצדק, לקוניה ש'העבירה את חבר הקואליציה העירונית בבאר-שבע, אברהם פלישר, לצידה של ה'אופוזיציה והשמיטה עלייך כך את הרוב מתחת למושביו של ראש העיר זאב וריזי. כי הפיכה זו היתה התפתחות ישירה של מושג, אשר נוצר בגיגול הפוליטי הישראלי. ואשר עליו הוטבש שמו של הפקיד הירושלמי — כלנתריזם.

הצלה בירושלים. תרומתו של כלנתר למילון העסקנות הישראלית ניתנה לפני כ'חמש שנים, כאשר עזב את הסיעה הדתית לאומית, שבשמה ניבחר למועצת עיריית ירושלים, ועבר, ללא-אזהרה, אל הצד ש'כנגד. היה זה כאשר החליטו חברי-רשימה להביע אי-אמון בראש-העיר המפא"י, גר' שון אגרון, על תמיכתו בהקמת בית-כנסת רפורמי בבירה. הצבעה זו היתה מפרקת את הרוב של אגרון, משמיטה מתחתיו את כסא ראש-העיר. כלנתר הציל את אגרון ונתמנה לסגן ראש-העיר.

למעשה זה לא נמצאה, עד אז, הגדרה בשפה העברית. אבל מאותו יום נוצר ה'מושג כלנתריזם.

מצור בפתח-תקוה. הנכון הוא, כי רחמים כלנתר לא היה הכלנתריסט הראשון בישראל. קדם לו לפחות עסקן דתי אחד ממפלגת פועלי-אגודת-ישראל:

שנים רבות ישב יוסף ספיר על כס ראש העיר פתח-תקוה. השלטון בעירייה היה ב'ידי הימין, ופתח-תקוה נחשבה לאחד ה'מיבצרים של הציונים-הכללים. במשך כל אותן שנים היו הדתיים בפתח-תקוה בני בריתו של הימין. בקרב הסיעות הדתיות בעיר אף שררה הדעה, כי העברת השל'טון בעיריה לשמאל פירושה הפקרת העיר, שנוסדה על-ידי יהודים דתיים מירושלים. לידיהם של "כופרים-להכעיס".

אולם ברגע שהוברר למפא"י, כי אם רק נציג דתי אחד יעבור לצידה, אפשר יהיה לצרף גם את אס'המישבות לשורת העיריות שהיא הספיקה לכבוש, החל החיזור אחרי איש פועלי-אגודת-ישראל, ישראל אידלמן.

אידלמן, שהיה במשך שנים רבות מעין מזכיר פרטי של הרב הראשי בפתח-תקוה, נרתם לתוכנית המפא"ית. אולם משנודע הדבר בעיר, נפתח עליו לחץ מצד כל ה'חוגים הדתיים, כשבראשם עומד הרב ה'ראשי לפתח-תקוה בכבודו ובעצמו. על אידלמן הוטל מצור, ברגע שהרב הראשי מפתח-תקוה הזעיק לעזרתו מאות אברכי'ישיבה מבני-ברק, בטענה כי עומדים להס'גיר את העיר לידי הכופרים. הבחורים ה'ת' אספו ליד ביתו של אידלמן, הודיעו כי לא יתנו לו ללכת לישיבת-העירייה, שנועדה לבחור בפנתס רשיש ממפא"י, במקומו של ספיר.

אולם אידלמן הרזה וזרידה-הנועה השחיל את עצמו מבדל לחלוץ של הקומה השנייה, החליק לאורך צינור-הביוב — ומיהר ישר לביתו של רשיש. בעיר הודבקו מודעות, חתומות על-ידי כל גדולי-התורה, שאסרו על אידלמן להרים ידו בעד רשיש. מפא"י החליטה להשהות את הבחירה, אבל חששה כי אידלמן יתחרט. לכן הוא הוחבא עד (המשך בעמוד 6)

העם

סולם יעקב

אפילו סרט הוליוודי לא יתאר מלחמה, בו רוכב טור של אבירים ומשוריינים בחרבות ועולה על האוייב, אחרי הפצצה מרוכזת בתותחים כבדים. תהיה זאת תמונה אבסורדית מדי.

אולם ממשלת-ישראל הולכת ומתקרבת ל'פיצול אישיותה הבטחונית עד כי כל אבסורד יהיה אפשרי. היא בעלת תפיסה, אשר, כמו הסולם בחלומי של יעקוב, ראשה מרחף בענני המחר, ורגליה עומדות איתן על אדמת השלשום.

בימים הראשונים של חנוכה תשכ"ג בלט מצב זה במיוחד. בעוד שבירושלים עדיין סער התיכוח סביב הפיתוח האטומי, היתה הממשלה מוכנה לחזור לשיטה המיושנת של פעולות-התגמול, החזירה את המדינה תריסר שנים אחורה.

על הדונם הראשון. גליסגלים של מתיחות פשטו מן הגבול הצפוני, הציפו את המדינה כולה. ריח של אבס'שריפה ריחף באחרי. הממשלה חידשה את העבודה בחל'קת-המריבה של תל-אביב, הכריזה כי תנחית מכה צבאית על הסורים אם ינסו להפריע. אזרחי המדינה ידעו, באינסטינקט שאינו טועה לעולם, כי הפעם אין זה איום-סרק, אלא החלטה נחושה. לסורים עצמם ניתנה הבחירה אם להיענות להומנה או לשתוק. כסלע-המחלוקת שימשה חלקה של שני דונם וחצי באזור המפורז (העולם הזה 1319). האם כדאי היה לפתוח למענה במל'חמה, להרתיע שוב את הגבול?

מצדיקי התגמול קבעו: לא גודל השטח קובע, אם לא נהיה מוכנים להגן בכוח על הדונם הראשון, נאלץ להגן מחר על אלף דונמים.

אילו היה זה סיכסוך על ריבונות, היתה טענה זו מתקבלת על הדעת יותר. אולם הפעם היה לסיכסוך אופי אחר לגמרי. היה זה סיכסוך-אדמות מובהק, בו הסתמך הצד הישראלי על קו שנקבע על-ידו, בעוד הצד הסורי הסתמך על קו שנקבע על-ידי ראש משקיפי או"ם. ספק אם סיכסוך מסוג זה, על שטח כזה, מצדיק שפיכת דם — אם אין הדבר תלוי בשקולים מסוג אחר לגמרי. חשבוה יותר היתה טענה שניה של מצדי'קיהתגמול. עיקרה: יכולנו לשתוק אילו ירו הסורים רק על הטרקטורים. אבל הם הפעיצו גם את משקי הסביבה. אם נעבור על התגרות זו בשתיקה, פותחים אנו פתח לפריינט. בהגיון המיוחד של המציאות המרחבית, היה לסענה זו משקל.

אולם התיכוח כולו היה עגום למדי. הוא הוכיח כי במשך עשר שנים ארוכות לא זוהי ישראל אף צעד אחד קדימה, לקראת שנוי המצב במרחב. כל מילה שנאמרה השבוע יכלה להיאמר גם ב'1952. שום דבר לא השתנה — לא המציאות, לא השיטות, ואפילו לא הסגנון.

גב אל גב. אם לא השתנה מאומה בתחתית הסולם, הרי חלו שינויים בראשו. הוויכוח על הפיתוח האטומי בישראל עבר ממליאת הכנסת לחוגים מצומצמים יותר, עם מינוי ועדה בה משתתפות כל המפלגות הציוניות. אך המאורעות האמיתיים, שיש'פיעו על סוגיה זו, לא אירעו השבוע בחצרה זו, אלא הרחק מעבר לגבולות ישראל, במערב ובמזרח.

שני מאורעות עמדו ברומו של עולם: ההרפת החיכוח בין ברית-המועצות וסין, והתלקחות של ויכוח חדש בין ארצות ה'ברית ובריטניה. לשני הויכוחים היה מכנה משותף: הפצצה האטומית.

למעשה עומדים ברגע זה ג'ון קנדי ו'ניקטה כרושצ'וב ביחד (אם כי גב אל גב) מול המדיניות הקטנות של שני המהגנות.

אזרי שהוכיחו בימי משבר-קובה כי שנים מוכנים לעשות את הכל כדי למנוע מלחמה אטומית ביניהם, הם משתפים פעו'לה כדי להחזיק את המונופול האטומי ב'ידיהם האחראיות, למנוע את התפשטות הנשק האטומי בעולם, ואת מסירתו לידיים בלתי אחראיות של מדינות קטנות.

מה תהיה השפעת הגישה הזאת על המצב הצבאי במרחב, ועל הפיתוח האטומי בישראל ובארצות-ערב? אם אמנם תתגבש מגמה זו, כפי שניראה השבוע, הרי תיביל בהכרח לקראת המסקנה ההגיונית: ששני הגדולים ימנעו בכית בעד כל מדינות המרחב, כולל ישראל, לפתח את יכולתן האטומית אלא ב'מיסגרת הצרה של צורכי-שלום, במובנו המצומצם ביותר של המושג.

אם אמנם יקרה הדבר, יקום במרחב מישטר של פירוז אטומי ופיקוח — כפי שדרשו אותם החוגים אשר עוררו את זעמה

היא שונה. היא מיוחדת במינה

... היא...
BLENDED

תוצרת דובק - ערבות לטיב

